MENORA

2021 NR 4

REVISTA BIBLIOTECII EVREIEȘTI "I. MANGHER"

MENORA

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI CULTURĂ EVREIASCĂ

Revista MENORA familiarizează cititorul cu crâmpeie din viața personalităților notorii de origine evreiască: scriitori, actori, savanți, dar și cu alte evenimente din cultura și tradiția poporului evreu.

- **Nr 4 al revistei este dedicat poetului și traducătorului PAUL MIHNEA**

Responsabil de ediție -
Anna Bațmanova, directorul bibliotecii evreiești "I. Mangher".

Alcătuitor - Tatiana Ischimji

Traducere și realizare - Angela Borș

PAUL MIHNEA - MAESTRU AL SONETULUI

SCURT BIOGRAFIC:

PAUL MIHNEA (numele adevărat – Pinhas Șilman; 22 iulie 1921, Briceni, Basarabia – 31 august 1994, Chișinău, Moldova) – poet și traducător.

22 iulie 1921 - s-a născut în familia chiriașului Boruh Șilman. Își face studiile la Liceul din Cernăuți.
1940 - la Cernăuți publică prima plachetă de vrsuri ”Preludiu” (Discipol Mihnea. Preludiu. Cu o prefață de Mircea Streinul. Cernauți: Nord, 1940. — 60 p.).
1940 – revine acasă la Briceni. La începutul războiului, împreună cu tatăl său și fratele mai mic Abram (născut în 1926), a fost evacuat în raionul Narimanov din regiunea Astrahan, mai târziu – la Orenburg. Familia, rămasă la Briceni a fost deportată și exterminată în ghetoul din Transnistria. Încă din anii de război, suferă de tuberculoză pulmonară cu exacerbări frecvente, ceea ce a dus cu timpul la dizabilitatea sa efectivă.
1945 – se întoarce la Chișinău împreună cu soția Roza Melentieva (fiica comandantului oraşului Tveri), căreia el îi zicea Trandafir.
Este membru al Uniunii scriitorilor din Moldova.

1957 – la insistența poetului, Andrei Lupan, Paul Mihnea a fost exclus din Uniunea Scriitorilor, iar doi ani mai târziu, cu sprijinul scriitorului Kiril Kovalji, a fost restabilit.

1993 – poetul și traducătorul Paul Mihnea a primit titlul onorific „Maestru al literaturii" din Republica Moldova.

31 august 1994 – se stinge la Chișinău, la vârsta de 73 de ani.

Numele adevărat al poetului - Șilman - poate fi tradus din idiș prin „student", „șameș" (servitor pe lângă sinagogă).

<u>Familia</u>:

- **Soția – Roza Melentieva**
- **Fiul – Boris Mihnea (n. 4 mai 1946, Chișinău) – actor și regizor la teatrul dramatic din Tveri (Rusia), poet.**
- **Nepotul – Sveatoslav Mihnea (n. 26 decembrie 1975, Tveri) – jurnalist, poet, scriitor.**
- **Fiica – Clarisa Mihnea (n. 1950) – pictoriță.**

Orientarea accentuat intelectuală, care absolutizează uneori elementul rațional în poezie, a determinat și preferința sa pentru traduceri din poeți ca Rainer Maria Rilke, Paul Valéry, Paul Verlaine, Nikolai Nekrasov, Mihail Lermontov, Aleksandr Blok, precum și din poeții antici (Virgiliu, Ovidiu ș.a.). Poezia lui Paul Mihnea a fost tradusă în rusă, ucraineană, azeră, tătară, lituaniană și în alte limbi.

În ultimii ani de viaţă, a scris versuri în limba franceză, limbă în care are o carte rămasă needitată.

OPERA:

- Preludiu : Versuri. – Cernăuți : Nord, 1940.
- Bat miezul veacului curanţii. – Chișinău : Editura de Stat a Moldovei, 1951. – Text în grafie chirilică
- Lumina ochilor mei : Versuri. – Chișinău : Școala Sovietică, 1957. –Text în grafie chirilică.
- Orga codrului. – Chișinău : Cartea Moldovenească, 1966. – Text în grafie chirilică.
- Galerie cu autoportret. – Chișinău : Cartea Moldovenească, 1968. –Text în grafie chirilică
- Hingher şi demiurge : [Versuri]. – Chișinău : Cartea Moldovenească, 1973. – Text în grafie chirilică.
- Grădinar : Versuri. – Chișinău : Lit. artistică, 1980. – Text în grafie chirilică.
- Coroană de coroane : Versuri. – Chișinău : Hyperion, 1992.
- Orga codrului. – Chișinău : Arc, 2016. – 64 p.
- Прелюдия. – Москва : Сов. писатель. 1966.
- Встреча с собой. – Кишинев : Картя молдовеняскэ, 1975.
- Садовник или Возмездие зеркал : [Стихи и поэмы].– Chișinău : Lit. artistică, 1988.

APRECIERI:

MIHAI CIMPOI, om de cultură, academician român, critic și istoric literar, eminescolog, redactor literar și eseist basarabean.

”Paul Mihnea este un grădinar-geometru, un poeta faber care construiește ecuații intelectuale sub semnul logicii raționaliste și care are o propensiune spre impresii auditive și vizuale (în acest sens mulți dintre compozitori și pictori îi sunt surse de inspirație). O coroană de sonete nu era deci o dificultate prea mare pentru un asemenea meșter iscusit de interaltoiuri. Debutând cu versuri ușor afectate de note gândiriste și simbolist-autohtone, dar având halouri de seninătate muzicală, poetul nu a deviat decât mânat de circumstanțe de la formula intelectualistă, hermetică, glacială (este depistabilă la el o lucrare industriosă, de turbină generatoare de lumină rece, a intelectului), superior-valerystă.”

MIHAIL DOLGAN, critic literar, membru al Academiei de Științe a Moldovei.

”Paul Mihnea este un maestro consacrat al sonetului și al sonetului-cunună – cea mai complex și mai dificilă formă fixă de versificație. În genere, sonetul reprezintă pentru orice poet o piatră de încercare dintre cele mai serioase în cee ace privește capacitățile sale de imaginație și invenție, de măiestrie și ingeniozitate prozodică. O piatră de încercare ăn a spune gânduri multe și frumoase în cuvinte puține și armonioase, în a îmbina lirismului cu meditația filozofică, generalizarea artistică cu poanta sau cu formularea sentențioasă, în a respecta cu strictețe cerințele canonice ale speciei. Pentru P. Mihnea sonetul nu este o simplă experiență, un simplu exercițiu, ci o necessitate organică a talantului său, o modalitate eficace de a se exprima pe sine și a exprima trăirile intime ale aproapelui în mod organic, laconic, măiestrit.”

MENORA SIMBOLIZEAZĂ AL DOILEA TIP DE RĂSPLATĂ - O RĂSPLATĂ SPIRITUALĂ, PENTRU CĂ SE SPUNE: „SUFLETUL OMULUI ESTE LAMPA DOMNULUI...” (MICHELEY 20:27)